

MALİ ANALİZ TEKNİKLERİ

Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
İşletme Bölümü
Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı

Büyüme Oranları

- Büyüme oranları, işletmenin bazı göstergelerinin ne oranda büyüdüğünü veya küçüldüğünü göstermek amacı ile hesaplanan oranlardır.
- İşletmenin ilgili dönemlerine ilişkin karşılaştırmalı tablolar analizi yapılmışsa, bu oranları hesaplamak için ayrı bir çabaya gerek yoktur.
- Çünkü karşılaştırmalı tablolar analizinde ilgili bütün hesapların artış ve azalışları oransal olarak hesaplanmaktadır.

Büyüme Oranları

- Büyüme oranları genellikle, satışlardaki büyüme, aktiflerdeki büyüme, net işletme sermayesindeki büyüme, özkaynaklardaki büyüme, değişik kâr kalemlerindeki büyüme gibi büyüme oranları olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Büyüme oranları ile ilgili artış veya azalışlar aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır:
- Büyüme ve Küçülme Oranı (Artış veya Azalış Yüzdesi) =
$$\frac{\text{Son Dönem Tutarı} - \text{Önceki Dönem Tutarı}}{\text{Önceki Dönem Tutarı}} \times 100$$

Büyüme Oranları

- Bir önceki sunuda tanımlanan büyüme oranları dışında da işletmenin kendi potansiyeli ile büyüme gücünü gösteren oranlar da vardır.
- Bu anlamıyla büyüme oranı, işletmenin satış potansiyeli, işletmenin büyüme kapasitesini gösterir.
- Böylelikle dışardan kaynak almadan kendi potansiyeli ile büyüme gücünü gösterir.

Büyüme Oranları

- Bu büyüme oranına “içsel büyüme oran”ı da denilebilir. Bu oran aşağıdaki şekillerde hesaplanabilir:

- İçsel Büyüme Oranı = Aktif Kârlılık Oranı x

$$\text{İçsel Büyüme Oranı} = \frac{\text{Dağılmayan Kârlar Oranı}}{\text{Aktif Toplamı}} \times \left(1 - \frac{\text{Dağıtılan Kâr}}{\text{Dönem Net Kârı}} \right)$$

Büyüme Oranları

- Bir önceki sunuda tanımlanan içsel büyüme oranını aşağıdaki gibi de hesaplayabiliriz:

$$\text{İçsel Büyüme Oranı} = \frac{\text{Dönem Net Kârı}}{\text{Net Satışlar}} \times \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Aktif Toplamı}} \times \left(1 - \frac{\text{Dağıtılan Kâr}}{\text{Dönem Net Kârı}} \right)$$

- İçsel büyüme oranını hesaplamak için kullanılacak yukarıdaki formülde, içsel büyümeyi artıracak değişkenler ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Büyüme Oranları

- Bu değişkenler, net kâr marjı (dönem net kârlılık oranı), aktif devir hızı oranı ve dağıtılmayan kârlar oranıdır.
- Sonuç olarak, bir işletmenin kendi olanakları ile büyümesini sağlaması için, kâr marjını artırması, aktif devir hızını artırması ve karının önemli bir kısmını dağıtmayarak oto finansmanda kullanması gerekir.

Oran Analizinde Göz Önünde Tutulması Gereken İlkeler

- Analizde anlamsız oranlar kullanılmamalıdır. Analizin amacı iyi belirlenmeli ve bu amaç doğrultusunda oranlar kullanılmalıdır.
- Oranlar değerlendirilirken mevsimlik hareketler dikkate alınmalıdır.

Oran Analizinde Göz Önünde Tutulması Gereken İlkeler

- Bir orandaki değişikliğin pay ve payda da yer alan rakamların değişmesinden kaynaklanacağı gözden uzak tutulmamalıdır.
- Pay veya paydada yer alan rakamların bilançodan mı gelir tablosundan mı elde edildiğini bilmek oranın yorumlanması bakımından önemlidir.
- Çünkü bilançodan gelen hesapların tutarları ilgili hesabın bilanço tarihindeki tutarı gösterirken, gelir tablosu hesaplarının tutarları bir döneme toplam tutarları gösterirler.

Oran Analizinde Göz Önünde Tutulması Gereken İlkeler

- Oranlar, başlı başına işletmenin gerçek durumunu ortaya koymak bakımından yetersiz kalabilirler. Bu nedenle hesaplanmış olan oranlar, başka çeşitli kaynaklardan sağlanacak ek bilgilerin ışığında yorumlanmalıdır.
- Oranlar yorumlanırken fiyat düzeyindeki değişiklikler (enflasyon) dikkate alınmalıdır.

Oran Analizinde Göz Önünde Tutulması Gereken İlkeler

- Muhasebe bilgi sisteminin ürettiği verilerin sağlıklı olmaması durumunda, hesaplanacak oranların da sağlıklı olacağı göz önünde tutulmalıdır.
- Yorum yapılırken tek bir oran değil, açıklayıcı diğer oranlar da kullanılmalıdır.

Oran Analizinde Göz Önünde Tutulması Gereken İlkeler

- Oranlarla ilgili olarak işletmeler arasında karşılaştırma yapılırken, işletmelerin muhasebe uygulamalarının, izlenen muhasebe yöntem ve politikalarının birbirinden farklı olabileceği unutulmamalıdır.